

Anteckningar vid seminariet ”Värden i svenskt yrkesfiske”

Datum: 2019-09-12, kl. 10:00 – 12:30

Anteckningarna är uppdelade i Förslag respektive Kommentarer

De är förda i punktform och utan att ange avsändare. Avsikten är att de ska komplettera de presentationer som gavs vid seminariet.

Syftet med seminariet var att redogöra för innehållet i rapporten men även en möjlighet att inhämta idéer och synpunkter om hur kunskapen kan fördjupas, vad är relevant att undersöka vidare/vilka studier vill vi prioritera. Därför har vi valt denna struktur på anteckningarna.

Förslag till fortsatt arbete

- **För** att skapa nytta för hela landet bör nästa steg av arbetet vara att göra regionala studier, exempelvis av Bottenviken eller Norrlandskusten.
- **En** möjlig studie efter denna rapport är segmentsanalyser på vinst inom svenskt yrkesfiske.
- **Annan** typ av forskning behövs för att kunna gå vidare. Det kan exempelvis vara storytelling och goda exempel när man inte har siffror?
- **Rapporten** nämner inte den potential till bättre ekonomi som finns genom bättre kvotnyttjande. För många arter nyttjas bara en del av kvoten. Det skulle vara värdefullt att studera dessa potentialer.
- **Outnyttjade** resurser. Ett potentiellt värde som inte togs upp särskilt mycket är att utnyttja nya resurser.
- **Insjöfisket** nämns inte. Det motsvarar 12 procent av fisket. Viktigt att lyfta dess värden.
- **Mer** plats i rapporten borde getts till deltidsfiskare. Detta kan man utreda vidare.
- **För** fritidsfisket finns mer siffror tillgängligt avseende exempelvis hotellnätter, redskap m.m. Det är önskvärt med en diskussion hur de värdena förhåller sig till värden i rapporten.
- **Ökad** förståelse av olika stakeholders inklusive deras olikheter.
- **Ökad** kunskap om olika fiskeriförvaltningsalternativ och deras konsekvenser.
- **Forskning** kring implementering och resultat av myndigheters mål och visioner.
- **För** att få en större helhetsbild framfördes önskemål om att studera bidrag och skatter inom fisket i en framtida rapport.

- **Små** företagare som också förädlar har oftast många besökare. Det är fisket som är turistmålet. Det skulle vara intressant att titta på vad dessa besökare ”ger” till samhället? I rapporten borde det finnas med vad dessa företag tillför i fråga om skatter, avgifter och övriga värden.
- **Vill** se utredning av sektorerna utifrån miljöperspektiv.
- **Kan** konkurrensen om fiskeresursen mellan det storskaliga och det småskaliga fisket analyseras?
- **MEY** (maximalt ekonomiskt uttag) kontra **MSY** (maximalt hållbart uttag) - titta på båda. Det är viktigt att tänka på om man ska prata om hållbart fiske i framtiden.

Övriga kommentarer på rapporten

- **Ansatsen** i rapporten är en beskrivning av nuläget. Det borde visas vilken potential som finns. Vi utnyttjar inte de kvoter vi har. Kommentar från Staffan Waldo: *Vi har inte tagit med förvaltningen i rapporten. Borde kanske tydligare definierat att det var så.*
- **Väger** man in konsumtionsvärdet i vad man gör med fångsten? I dag används fångsten både till tillverkning av foder och för konsumtion. Kommentar från Staffan Waldo: *Ekonomiskt sett så spelar värdet för konsumenterna alltid en roll. I vissa fall konsumeras fiskprodukten direkt medan i andra fall blir exempelvis skarpsillen först foder till laxindustrin och sedan konsumeras laxen. I det senare fallet värderar konsumenterna konsumtion av lax högre än konsumtion av skarpsill.*
- **Multiplikatorn** är låg på grund av stor import. Kommentar från Staffan Waldo: *Hög multiplikatoreffekt innebär inte med nödvändighet en fördel. Vill Sverige t.ex. konkurrera om låglöneyrken bara för att det ger en högre multiplikatoreffekt? Om man exempelvis skalar räkor för hand i Sverige blir multiplikatorn högre än om detta görs utomlands. Det kanske ändå finns en poäng i att dessa räkor skalas i ett land med lägre löner och att Sverige satsar på andra typer av arbetstillfällen.*
- **Från** livsmedelsstrategins synvinkel är det bra att öka produktionen. En koppling till livsmedelsstrategin borde ge en större möjlighet att förse den svenska marknaden med inhemskt producerade produkter.
- **Bra** rapport som grund men det finns vissa brister. Exempelvis finns det speciella förutsättningar i Bottenviken. Det finns stora skillnader mellan olika fisken i Östersjön. Bottenviken har is halva året. Fiskare har jobbat mycket med affärsutveckling m.m., Stora skillnader i kompetens hos fiskare utmed Östersjökusten. Saknar också insjöfisket i rapporten. Det finns ett starkt yrkesfiskarfäste i Norrbotten. Tyvärr finns det nästan inget yrkesfiske kvar i Västerbotten pga. sälen.

- **Bottenviken** skulle behöva bli ett eget område för förvaltning. Det är för många inblandade nu och behovet finns av en bättre struktur.
- **Siklöjan** är ett bra exempel på en art som har många olika värden. Det uppenbara ekonomiska värdet, identiteten hos fiskarna i Norrbotten, matturism samt att det är Sveriges första ursprungsmärkta livsmedel. Det är viktigt att diskutera hur man ska säkra dessa värden för framtiden.
- **Det blir** uppenbart att vi inte bestämt vägen framåt i Sverige om vem som skall äta fisken eller vad vi skall prioritera – m.a.o. måste vi åstadkomma en tydlig målbild som beskriver vilket fiske vi vill ha i ett framtida Sverige där hållbarhet är ett starkt ledord.
- **Ett** annat begrepp som borde vägas in är ”förluster”. Det kan röra sig om exempelvis hur mycket förluster av livsmedel för befolkningen vi är beredda att avstå till sälföda, eller förluster av levande skärgårdsmiljöer.
- **Begreppet** samhällsnyttan saknades i rapporten och borde ha kombinerats med begreppet värden.
- **Hur** ska vi fördela resurserna Är det rimligt att fisk ska tas upp till Omega 3 kapslar eller fiskmjöl och foderolja? Maten borde vara viktigast.
- **Uppland** (Husum) – här finns inte många fiskare kvar. Kustsamhällena är små. Bra rapport, men fortsättning bör komma. Vi arbetar med att få yngre som vill ta över, vilket inte är lätt.
- **Det** finns en del små fiskare som varit i branschen länge och inte har så stora kostnader, vilket ger en ”större” vinst. För många fisken krävs idag förädling för att få affärsmässig utveckling.
- **Multiplikatoreffekten.** Finns det en siffra över hur många extra jobb det ger? Kommentar från Staffan Waldo: *Det finns en rad olika studier och siffror i andra länder. Effekten beror på hur man avgränsar (Sverige, region, kommun, EU). Ju mindre område ju lägre multiplikator.*
- **Tack** för rapporten, som vi borde haft i början av 90-talet, men bra att den nu finns. Vi behöver ha koll på resurserna. Vi har tappat det mellanstora segmentet. För vissa kommuner är fisket viktigt ur ett samhällsperspektiv. Ska vi ha ett lokalt fiske i varje kommun? Var ska det finnas ett fiske så det blir vettigt ur samhällsperspektivet. Politikerna måste sätta ner foten, Vilket sorts fiske vill vi ha? Vi bör räkna på vad Sverige förlorat hittills på grund av minskat fiske.
- **Hur** tar vi tillvara på kunskapen från rapporten? Det finns två myndigheter. HaV ansvarar för förvaltning och Jordbruksverket för främjande. Verktygslådan finns främst hos HaV. Nästa strategi bör vara en mer gemensam strategi kring förvaltning. Hur ska förvaltningen ske?

- **MSC** lyfter frågan om ett nätverk av småskaliga fiskare runt Östersjön som man arbetar med. Viktigt att lyfta småskaliga aktörer och se över möjligheter för dem att bli certifierade. MSC i UK har redan gjort detta. MSC vill gärna vara med i arbetet med att ta fram kunskapsunderlag.
- **Vi** behöver differentiera vad som gäller på lång och kort sikt för förvaltningen.
- **Mer** kopplingar borde ha gjorts i rapporten mot Agenda 2030 och hållbarhet.
- **Kustfisket** är ofta ett mixat fiske (blandfiske) och regleringen borde spegla detta.

Arrangörernas reflektioner

Jordbruksverket och Landsbygdsnätverket är tacksamma och glada över det stora engagemanget som visade sig på seminariet i Stockholm den 12 september 2019. Rapporten ”Värden i svenskt yrkesfiske” som AgriFood har tagit fram utifrån vår beställning är ett bra underlag och ett första steg för att öka kunskapen om de värden som finns inom svenskt yrkesfiske. Vi har fått många förslag på fortsatt arbete som vi kommer att se över under hösten.

Hör gärna av er till Annelie Rosell på Jordbruksverket om ni har konkreta studier eller projekt som kan genomföras utifrån värden i svenskt yrkesfiske.